

Spôsohy záznamu textu

Ak máme dlhý a zložitý text, ako ho môžeme zjednodušiť?

Pri spracovaní textu alebo pri tvorbe vlastného textu využívame:

OSNOVA

KONSPEKT

TÉZA

VOĽNÁ CITÁCIA

PARAFRÁZA

DOSLOVNÁ CITÁCIA

KONCEPT

MAPA MYSLE

BRAINSTORMING

Úlohy:

- 1) Zmeňte citát na parafrázu. „Veľa tvoriť, málo troviť a učiť sa. (Štúr)
.....
- 2) Označte správne citát a vytvorte bibliografický odkaz v správnom poradí a forme.
Jazyk slúži človeku, ktorý hľadá a vyslovuje pravdu, ak oaj človeku, ktorý vedome odovzdáva lož ako zaručenú pravdu.
- (Ján Findra vo svojom diele *Jazyk, reč, človek*. Knihu vydalo vydavateľstvo Q 111 v Bratislave, v roku 1998, citát je na strane 8, ISBN 80-8540-169-X.)
.....
- 3) Uveďte, či ide o voľnú citáciu alebo parafrázu.
Teda zvolajme spolu s Goethem: „Postoj, chvíľa, si krásna!“
- 4) Čo je dôležité dodržiavať pri brainstormingu?
.....
.....
- 5) Vytvorte osnovu, konspekt a mapu mysle z ukážky 1.

Historik Livius píše, že prvé javisko postavili Rimania r. 364 pred n. l. pre dramatické predstavenie, ktoré bolo zamerané na odvrátenie moru. Bolo to jednoduché drevené lešenie pre herca. Obecenstvo stálo okolo na voľnom priestranstve.

Roku 146 pred n. l. postavili Rimania prvé divadlo podľa gréckeho vzoru. Ale i toto bolo najprv drevené a po skončení hier ho rozobrali.

Až r. 55 pred n. l. dal Pompeius postaviť kamenné divadlo so 40 000 sedadlami. Podľa tohto vzoru sa potom stavali divadlá po celej ríši.

Divadlo malo tri časti: hľadisko (*cavea*), orchestru a javisko (*scena*).

1. **Hľadisko** tvorilo stoosemdesiatstupňový polkruh, stálo na rovine, zo zadnej strany ho ohraničoval vysoký múr, o ktorý sa opierali podstavce pre sedadlá. Celé hľadisko delili schody na šesť klinových častí. Sedadlá boli stupňovité a nad najvyšším radom bola strecha. Na ňu sa pripieňovali plachty a nafahovali nad celé hľadisko, aby chránili divákov pred slnkom a nepohodou.
2. **Orchestra** bol polkruhový priestor medzi hľadiskom a javiskom. Ale herci v ňom nehrali ako v Grécku, v rímskej orchestre boli čestné miesta pre senátorov a vysokých úradníkov.
3. **Javisko.** Predná časť javiska, kde hrali herci, stála asi o jeden a pol metra vyššie než orchestra a nazývala sa *pulpitum*. Pozadie pulpita tvorila vysoká stena, kulisa s príslušnými dekoráciami, obyčajne panovníckym palácom alebo chrámom, niekedy i krajinkou.

Javisko oddeľovala od hľadiska opona. Pred započatím predstavenia sa spúšťala.

Prístup do divadla bol bezplatný a voľný pre všetkých občanov bez rozdielu veku a pohlavia. Obecenstvo bývalo veľmi úprimné až nedisciplinované a hry sledovalo s veľkým záujmom. Požiadavky rímskeho davu za doby cisárskej vyjadril Iuvenalis slovami: „panem et circenses“ (chlieb a hry). Politicky bezprávny rímsky dav vyjadroval pri hrách často verejne svoju priazeň alebo nespokojnosť s vládncim cisárom a krikom sa dožadoval splnenia svojich požiadaviek alebo potleskom odmeňoval herca, ak vtípne napadol cisára, a dožadoval sa opakovania výjavu, keď sa mu páčil. Naopak, zlého herca z javiska vypískali. Do neschopného herca hádzali figy, zhnité ovocie, ba i skaly. Niekedy aj autor musel z divadla ujsť. Rímska polícia mala niekedy ťažkú prácu pri upokojovaní rozoštvaného publika. Za cisárstva Rimania už nechodili do divadla pre poučenie, nehľadali v ňom riešenie životných problémov, ani nijakú životnú múdrosť. Ich pozornosť vedel upútať veselý dej, opizdlé žarty, krvavé scény a triumfálne pochody s dlhým radom ubiedených zajatcov.

Z dramatických hier boli u Rimanov v obľube najmä *atollana* a *mimus*. Frivolné žarty, aktuálne narážky a nemravné tance boli ich hlavnou náplňou. Mravy rímskeho obyvateľstva boli už také hrubé, že ich uspokojil len vystupňovaný realizmus, ba až sadizmus. Spisovateľ Lentulus napísal hru zakončenú ukrižovaním hrdinu. Za cisára Domitiana musel tento výstup zahrať zločinec a tohto za veľkého jasotu publika naozaj ukrižovali.

(J. Janovjak – J. Spaňár)